

FY 2024-2025

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ НАПН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

КАФЕДРА UNESCO З НАУКОВОЇ ОСВІТИ
УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

МАТЕРІАЛИ

*IV Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції*

«ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ НАУКОВОЇ ОСВІТИ»

11–16 грудня 2024 року

Київ
2024

лише внеском у розвиток педагогічної науки, а й важливим кроком до створення інноваційного освітнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Загальна педагогіка: освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. КЗВО «ДАНО» ДОР». 2024. 16 с. URL: <http://surl.li/hvgxxr>

Нестер А. А.,

д.т.н., доц., Хмельницький національний університет,
nesteranatol111@gmail.com

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. Розвиток наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності та її популяризація набуває особливого значення та актуальності в умовах війни. Без потужної передової науки та розвинутих на її основі технологій надзвичайно важко захищати державу від зазіхань агресивного сусіда, забезпечувати її сталий розвиток та достойне суспільства майбутнє. Водночас сьогодні не менш важливим завданням для науковців, ніж, власне, виконання самих досліджень, є популяризація науки, її технологічних досягнень – процес поширення наукових знань у доступній та простій формі для широкого кола людей нашої держави. Особливого значення та актуальності розвиток науки та інновацій набуває в умовах сучасної російсько-української війни. Без потужної передової науки важко повноцінно захищати Україну від сусіда агресора, забезпечувати її гідне майбутнє та майбутнє молодих людей. Досягнення науковців та їх популяризація у поєднанні з енергією молодих вчених розширюють горизонти досліджень, дають змогу виконувати задачі по забезпеченню війська.

Ключові слова: популяризація, агресивний сусід, презентація, публікація, соціальні мережі.

Abstract. The development of scientific, scientific-technical and innovative activities and their popularization are of particular importance and relevance in the minds of war. Without strong advanced science and technologies developed on its basis, it is extremely important to protect the state from the withering of an aggressive government, to ensure its rapid development and worthy of future marriage. Nowadays, no less important tasks for scientists are the research, popularization of science, and technological advances - the process of expanding scientific knowledge in an accessible and simple form for a wide range of people our state. The relevance of developments in science and innovation is of particular importance in the minds of the current Russian-Ukrainian war. Without the efforts of advanced science, it is important to completely protect Ukraine from the aggressor's pressure, to protect its future and future young people. The achievements of scientists and their

popularization, combined with the energy of young scientists, expand the horizons of research, making it possible to solve problems related to military security.

Key words: popularization, aggressive pressure, presentation, publication, social measures.

Періоди природних катаклізмів та війн призводять до загального погіршення стану науки: фінансування наукових розробок скорочується, кошти спрямовуються на інші потреби, руйнується інфраструктура, науковці не мають належних умов (матеріальних та психологічних) для проведення досліджень та їх популяризації. У такі періоди в суспільстві поширюються фейки та псевдонаукові теорії, набувають популярності блогери без належної підготовки та експертизи, натомість науковці й наукові дослідження відходять на другий план. Донесення результатів наукової діяльності та підняття рівня освіченості населення мають стати основою для пояснення людям складних питань, які виникають під час кризи, і таким чином популяризувати наукові знання. Наука допомагає структурувати складну суспільну реальність і боротися з поширенням викривленого знання про світ. Крім того, наука може відігравати важливу роль у протидії ворожим дезінформаційним кампаніям, особливо якщо йдеться про суспільство у стані війни. Ворог цілком може використовувати поширення псевдонаукових ідей для досягнення своїх воєнно-політичних цілей. Водночас у такі періоди існує ціла низка можливостей для популяризації науки. Наприклад, після початку повномасштабного вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року «друге дихання» відкрилося у популяризаторів історії України. З'явилася ціла низка подкастів, Youtube-проектів, радіо- і телепрограм, у яких істориків почали частіше залучати до пояснення природи розпочатої війни та проведення аналогій із минулим. Воєнних істориків запрошують пояснювати перебіг подій на фронтах. Їхня медійна залученість стала частиною інформаційної протидії російській пропаганді [1].

Популяризація науки та розвиток презентаційних і публікаційних навичок – це важливі аспекти сучасної наукової комунікації, які сприяють ефективному поширенню наукових знань серед широкої аудиторії. Сучасна наука повинна бути доступною не тільки для фахівців, але й для людей, які не мають спеціальної освіти, але цікавляться новими досягненнями та інноваціями. Ось кілька ключових аспектів, що визначають популяризацію науки та необхідність розвитку відповідних навичок:

Популяризація науки полягає в тому, щоб зробити складні наукові концепти зрозумілими для широкої публіки. Вона включає в себе різноманітні методи передачі знань, від лекцій і науково-популярних статей до відео- та онлайн-платформ, що дозволяють науковцям донести свої ідеї до великих аудиторій [2].

Основні напрямки популяризації науки:

- Медіа та науково-популярні ресурси: Статті, блоги, подкасти, телевізійні програми, YouTube-канали, що висвітлюють останні досягнення у науці.

- Наукові фестивалі та заходи: Проведення публічних лекцій, воркшопів, виставок, де науковці можуть безпосередньо спілкуватися з людьми та пояснювати складні концепції.

- Інтерактивні платформи: Онлайн-курси, вебінари, соціальні мережі, що допомагають науці стати ближчою та зрозумілішою для мас.

Презентаційні навички. Вміння презентувати наукові ідеї та результати досліджень є надзвичайно важливим у сучасному науковому середовищі. Презентація повинна бути чіткою, структурованою і доступною для різних аудиторій, в тому числі для тих, хто не має глибоких знань у галузі.

Ключові елементи ефективної наукової презентації можна представити такими:

- Чіткість та логічна структура: Презентація повинна мати чітку мету, зрозумілий вступ, основну частину та висновки. Важливо, щоб аудиторія могла легко слідкувати за ходом думок.

- Візуальні засоби: Використання графіків, схем, діаграм і картинок, які допомагають наочно пояснити складні ідеї.

- Адаптація до аудиторії: Вміння адаптувати свою мову та стиль презентації залежно від того, чи звертаєшся ти до колег-науковців, чи до широкої аудиторії.

Публікаційні навички. Розвиток публікаційних навичок включає в себе не лише написання наукових статей, а й вміння правильно оформлювати матеріали для публікацій у різних наукових журналах, а також для широкої публіки.

Основні принципи публікаційної діяльності:

- Наукова точність: Важливо точно формулювати свої результати, щоб уникнути непорозумінь або неточностей, які можуть вплинути на репутацію науковця.

- Вибір відповідних платформ: Науковці повинні знати, які журнали чи медіа-платформи підходять для їхніх досліджень, а також уміти підготувати статті, що відповідають вимогам цих платформ.

- Навички редагування та рецензування: Уміння редагувати свої роботи та враховувати зауваження рецензентів під час підготовки статей до публікації.

Зв'язок між популяризацією, презентацією та публікацією. Популяризація науки, презентаційні та публікаційні навички взаємопов'язані, адже вони мають на меті досягти однієї мети – зробити науку доступною та зрозумілою для широкої аудиторії. Уміння ефективно презентувати наукові ідеї на різних платформах допомагає залучити увагу до публікацій, що, у свою чергу, сприяє їх розповсюдженню серед науковців та громадськості.

Тобто популяризація науки є важливою складовою сучасної наукової комунікації, а розвиток презентаційних і публікаційних навичок допомагає зробити науку більш доступною, зрозумілою та ефективною. Інвестування часу в удосконалення цих навичок дозволить науковцям не лише успішно донести свої ідеї до суспільства, а й сприятиме розвитку науки в цілому [3].

При всьому цьому в умовах воєнного стану популяризатори наукових досягнень повинні пам'ятити про небезпеку при зібрані великої кількості людей, наявність сховищ, сигналізація і т.д.

Популяризація науки – це процес донесення наукових знань та досягнень до широкої аудиторії, що не має спеціалізованих знань у конкретних наукових галузях. Цей процес відіграє важливу роль у розвитку суспільства, оскільки дозволяє не лише ознайомити людей з останніми науковими відкриттями, але й сприяє розвитку критичного мислення, популяризації науки як культурного феномену, а також підвищенню рівня наукової грамотності населення.

Розглянемо основні аспекти популяризації науки. Популяризація науки охоплює численні форми та методи, що залучають широку аудиторію до наукових досягнень. Одним із ключових завдань є зменшення розриву між складними науковими ідеями та загальнодоступним знанням, щоб навіть люди без наукової освіти могли зрозуміти важливість і значення тих чи інших наукових результатів.

а) Медіа як інструмент популяризації науки. Медіа стали одним з найефективніших інструментів для популяризації науки. Зараз існує безліч телевізійних програм, радіо шоу, а також онлайн ресурсів, які регулярно публікують науково-популярні матеріали. Це можуть бути:

- Телевізійні та радіо передачі: Науково-популярні передачі, документальні фільми та шоу, де в доступній формі розглядаються наукові питання.

- Онлайн-платформи: Інтернет став потужним каналом для розповсюдження наукових знань через спеціалізовані сайти, блоги, канали на YouTube, подкасти тощо.

- Соціальні мережі: Платформи, такі як Twitter, Instagram, Facebook, також активно використовуються для швидкої передачі новин про наукові досягнення та для залучення більшої аудиторії до науки.

б) Книги та науково-популярні статті. Написання науково-популярних книг, статей і есе є важливим елементом популяризації науки. Такі публікації дозволяють більш глибоко розглянути різні аспекти наукових досліджень, доступно пояснивши складні концепти. Багато науковців, які мають бажання поділитися своїми знаннями з широкою аудиторією, пишуть книги, що дають змогу читачам без спеціальної освіти зануритися у світ сучасних наукових досягнень.

в) Науково-популярні заходи. Науково-популярні лекції, форуми, виставки, наукові фестивалі – це ще один важливий спосіб популяризації. Ці заходи дозволяють науковцям безпосередньо взаємодіяти з публікою, демонструвати результати своїх досліджень, а також надавати можливість людям ставити запитання та отримувати відповіді від експертів. Такими заходами є, як приклад:

- Наукові фестивалі та ярмарки: Місця, де наука представлена у вигляді інтерактивних стендів, демонстрацій та лекцій.

- Воркшопи та семінари: Заходи, де науковці проводять практичні заняття, що дозволяють учасникам глибше зануритися в теми.

Роль Інтернету в популяризації науки. Інтернет став основним інструментом для популяризації науки на сьогоднішній день. Завдяки численним онлайн-ресурсам та платформам, науковці можуть швидко досягти великої аудиторії, а також активно взаємодіяти з людьми по всьому світу.

- Вебінари та онлайн-курси: Онлайн-навчання – це ефективний спосіб донесення наукових знань до мас. Платформи, такі як Coursera, edX, Udemy, пропонують безкоштовні та платні курси з найрізноманітніших наукових дисциплін.

- Наукові блоги та форуми: Блоги, де науковці пишуть статті для широкої аудиторії, активно поширюючи інформацію про нові відкриття, досягнення та теорії. Також популярними є наукові форуми, де можна задавати питання і обговорювати нові ідеї.

- YouTube та інші відео-платформи: Відео-формат є одним з найбільш ефективних способів донесення інформації. Канали, які займаються науковими темами, стають все більш популярними серед молоді та інших аудиторій. Відео можуть демонструвати як дослідження, так і прості наукові експерименти, пояснюючи їх в доступній формі.

Підвищення наукової грамотності. Одним із завдань популяризації є також підвищення загального рівня наукової грамотності. Наукова грамотність передбачає не лише знання конкретних фактів, але й розуміння того, як працює науковий метод, як оцінювати інформацію та ставити критичні запитання. Підвищення наукової грамотності допомагає людям бути більш обізнаними щодо важливих соціальних проблем, таких як зміна клімату, здоров'я, енергетичні ресурси та інші.

Інтерактивні методи та ігри. Використання інтерактивних методів навчання та розваг може стати потужним інструментом популяризації науки серед молоді та дітей. Науково-освітні ігри, мобільні додатки та віртуальні експерименти сприяють не тільки розвазі, але й глибшому розумінню наукових явищ. Ігри, засновані на реальних наукових принципах, можуть допомогти користувачам зрозуміти складні концепти, не вдаючись до сухої теорії.

Переваги популяризації науки для суспільства. Популяризація науки має безліч переваг для суспільства в цілому:

- Збільшення інтересу до наукових досліджень: Більше людей починають цікавитися наукою, що може призвести до підвищення фінансування наукових проєктів та розвитку нових технологій.

- Покращення прийняття наукових рішень: Коли громадяни мають доступ до науково обґрунтованої інформації, вони можуть краще розуміти та оцінювати політичні та соціальні рішення, що базуються на наукових дослідженнях.

- Розвиток інновацій та технологій: Поширення наукових ідей стимулює нові інновації та технології, які можуть змінити життя людей, вирішуючи глобальні проблеми, такі як охорона здоров'я, зміна клімату, енергетична ефективність тощо.

Презентаційні навички (широко застосовуються при захисті дисертацій в наукових установах) при популяризації науки є важливою складовою ефективною комунікації наукових досягнень з широкою аудиторією. Вміння презентувати наукову інформацію так, щоб вона була зрозумілою і цікавою для неспеціалістів, має вирішальне значення для успішної популяризації науки. Як і в будь-якому іншому виді комунікації, ключовим є не тільки зміст, а й форма подачі. Якщо наукові ідеї складні, сухі та заплутані, навіть найважливіші відкриття можуть залишитися непоміченими.

Ключові принципи наукової презентації. Наукове повідомлення, що призначене для широкої аудиторії, має базуватися на кількох ключових принципах, що дозволяють досягти максимального ефекту. Основні з них:

а) Чіткість та структурованість. Одна з основних задач при підготовці наукової презентації – це чітко і логічно структурувати матеріал, щоб слухачі могли легко слідкувати за ходом думок, навіть якщо вони не мають спеціальних знань у темі. Кожен виступ чи презентація повинні мати:

- Вступ: коротке пояснення, чому тема важлива, що буде розглянуто.

- Основну частину: послідовний виклад матеріалу, де складні ідеї пояснюються простими словами.

- Висновки: коротке підсумування, яке дозволяє слухачам зберегти основні ідеї та зрозуміти їх практичне застосування.

б) Залучення уваги слухачів. Щоб публіка зацікавилася темою, важливо почати з чогось, що приверне її увагу. Це може бути:

- Цікава статистика або факти: Наприклад, захоплюючі або несподівані факти з області науки, які можуть вразити.

- Історії або анекдоти: Персональні історії, що ілюструють, як наукове відкриття змінило світ, чи як науковці працюють у своїй лабораторії.

- Питання до аудиторії: Задавання відкритих питань, які спонукають слухачів до роздумів і підвищують рівень залученості.

в) Використання простого мовлення широкого вжитку населенням. Навіть найскладніші наукові ідеї повинні бути пояснені простими словами. Важливо уникати надмірно технічних термінів, які можуть заплутати слухачів без спеціальної підготовки. Однак це не означає, що слід спрощувати саму науку: ключовим є перетворення складних понять на доступні метафори, приклади і аналогії.

Візуальні засоби в наукових презентаціях. Візуальні елементи є потужним інструментом для донесення складних ідей. Графіки, діаграми, зображення і

анімації допомагають краще зрозуміти наукові результати, зменшують абстрактність та роблять інформацію більш наочною.

а) Графіки та діаграми

- Використання графіків для демонстрації даних дозволяє робити абстрактні цифри зрозумілишими. Графічне представлення змін в часі або порівняння між різними величинами дозволяє швидше оцінити важливість інформації.

- Діаграми та інфографіки можуть допомогти візуалізувати складні зв'язки, структури та процеси. Це особливо важливо, коли мова йде про наукові дослідження з багатьма змінними.

б) Схеми та діаграми процесів

Схеми процесів або алгоритмів можуть значно спростити розуміння складних наукових або технічних процесів, таких як, наприклад, процеси обміну енергією в екосистемах чи хімічні реакції. Візуалізація таких процесів через прості схеми допомагає людям краще усвідомити механізми, які можуть бути важкими для усвідомлення на словах.

в) Фотографії та відеоматеріали

Для демонстрації результатів експериментів чи відкриттів, а також для наочних пояснень, можна використовувати фотографії чи відео. Наприклад, показати етапи наукового експерименту або навіть процес роботи науковців у лабораторії. Це додає емоційного забарвлення та дозволяє слухачам краще "відчути" науку.

г) Інтерактивні елементи

Сучасні технології дозволяють додавати до презентацій інтерактивні елементи, такі як 3D-моделі, віртуальні тури чи симуляції. Це особливо ефективно для демонстрації складних наукових моделей чи структур, наприклад, молекул чи планетарних систем.

Адаптація презентації до аудиторії. Немає єдиного шаблону для наукової презентації. Важливо адаптувати свою промову та стиль залежно від того, хто є слухачами. Якщо ви виступаєте перед колегами-науковцями, можна використовувати більш спеціалізовану лексику та заглиблюватися у деталі. Але якщо ваша аудиторія – це люди без спеціальних знань, важливо:

- Уникати надмірної технічності: Ваша мета – зробити науку зрозумілою для кожного, тому потрібно використовувати просту мову, зрозумілу для широкої аудиторії.

- Використовувати аналогії: Можна порівнювати наукові процеси з повсякденними явищами. Наприклад, процеси клітинного поділу можна порівняти з розподілом ресурсів між учасниками команди, що працює над проектом.

- Інтерактивність: Важливо залучати аудиторію до дискусії, ставити питання та пропонувати їм можливість висловити свої думки.

Практичні поради для ефективних наукових презентацій. Основні:

- Підготовка: Ключовим моментом є ретельна підготовка. Добре підготовлена презентація має чітку структуру, продумані візуальні елементи та

стислу інформацію.

- Тренування: Репетиція перед виступом допомагає зрозуміти, наскільки ефективно передається інформація, чи не занадто довга презентація, чи всі частини є зрозумілими.

- Тайм-менеджмент: Наукові презентації часто намагаються втиснути дуже багато інформації в обмежений час. Однак важливо, щоб виступ був лаконічним і не перевантажував слухачів.

Емоційний вплив і зацікавлення. Науковці, які активно займаються популяризацією своїх досліджень, повинні не лише представити факти, але й донести до аудиторії емоційну складову своєї роботи. Це означає:

- Покажіть свою пристрасть до теми: Якщо ви зацікавлені і захоплені тим, чим займаєтесь, це передається аудиторії.

- Розповідайте про реальні проблеми: Люди люблять відчувати, що наука має конкретні застосування у реальному житті. Наприклад, як наукове відкриття може змінити життя простих людей, покращити здоров'я, екологію чи технології.

Психологічні аспекти наукових презентацій. Важливо розуміти, що слухачі не лише сприймають інформацію раціонально, але й емоційно. Деякі принципи психології допомагають зробити презентацію більш ефективною:

- Візуальний контакт: Тримайте контакт з аудиторією. Це допомагає побудувати зв'язок і показує вашу впевненість.

- Темп і паузи: Використання пауз під час виступу дозволяє слухачам обдумати інформацію і створює ефект важливості.

- Інтонація та мова тіла: Своєю інтонацією і жестикуляцією можна підсилити те, що ви говорите.

Публікаційні навички при популяризації науки – це важлива складова наукової комунікації, яка допомагає донести наукові знання до ширшої аудиторії через різноманітні медіа-платформи. У сучасному світі, коли інформація поширюється миттєво і у великих обсягах, здатність науковців ефективно публікувати свої результати, а також популяризувати науку через доступні і зрозумілі тексти, стає все більш важливою. Вміння створювати науково-популярні статті, блоги, книги чи інші публікації здатне значно покращити взаємодію науки з суспільством.

Основи публікаційної діяльності в популяризації науки. Публікації, які орієнтовані на широку аудиторію, повинні бути не лише інформативними, але й захоплюючими та доступними. Для цього науковці повинні враховувати певні критерії при підготовці своїх матеріалів.

а) Аудиторія і контекст. Перш ніж почати писати, важливо зрозуміти, хто є основною аудиторією, до якої звертається публікація. Це можуть бути:

- Широка громадськість: люди без спеціалізованої освіти, які цікавляться наукою, але не обов'язково мають глибокі знання в тій чи іншій галузі.

- Студенти та учні: молодь, що цікавиться наукою та хоче дізнатися більше про конкретні відкриття чи сфери досліджень.

- Політики та громадські діячі: аудиторія, яка потребує зрозумілих пояснень наукових фактів для прийняття рішень.

Для кожної з цих груп необхідно адаптувати стиль написання та глибину розкриття матеріалу.

б) Структура публікації. Яка б форма публікації не була обрана (стаття, книга, блог), вона повинна мати чітку структуру. Зазвичай науково-популярні матеріали мають такі елементи:

- Заголовок та вступ: Заголовок має бути коротким і яскравим, привертати увагу та натякати на основну тему. Вступ дає контекст, чому ця проблема важлива, і які головні питання будуть розглядатися.

- Основна частина: Тут необхідно описати саму наукову проблему чи відкриття, роз'яснити важливість та вплив на науку чи суспільство. Важливо навести приклади, метафори чи порівняння, щоб зробити матеріал доступнішим для читача.

- Висновки: Коротко підсумувати основні ідеї публікації і, якщо можливо, поставити питання для подальших роздумів чи наукових досліджень.

в) Мова і стиль. Для того щоб публікація була доступною для широкої аудиторії, важливо використовувати просту та зрозумілу мову. Необхідно уникати надмірної спеціалізованої лексики, пояснювати складні терміни або замінювати їх простими синонімами. Використання:

- Метафор та аналогій: це допомагає читачам краще уявити абстрактні або складні наукові концепти. Наприклад, складні процеси в біології можна порівняти з відомими процесами з повсякденного життя, як-от робота фабрики чи організація роботи команди.

- Ясність та лаконічність: Тексти повинні бути чіткими та стислими, без зайвих деталей, які можуть заплутати читача.

Різні формати публікацій. Публікації в науково-популярному жанрі можуть бути представлені в різних форматах, залежно від цільової аудиторії та мети. Кожен формат має свої особливості:

а) Науково-популярні статті. Це один з найбільш поширених форматів публікацій. Такі статті публікуються в спеціалізованих журналах, газетах, наукових вебсайтах або у вигляді блогу. Основна мета – зробити складну науку доступною для масового читача.

- Заголовок: Потрібно, щоб заголовок був провокаційним, цікавим і піднімав питання, яке буде розглянуто в статті.

- Короткий підсумок: В кінці статті варто навести висновки, які дозволяють читачу зрозуміти значення представленого матеріалу.

б) Книги. Популярна форма для глибшого вивчення наукової теми. Книги дозволяють надавати більше деталей і розкривати теми, які потребують детального пояснення. Науковці, які пишуть науково-популярні книги, повинні вміти знаходити баланс між деталями та доступністю.

- Історії відкриттів: Одним із популярних прийомів є представлення наукових фактів у вигляді історії або наративу. Наприклад, як вчені прийшли до відкриття певного явища, що супроводжувалося випробуваннями і невдачами.

- Аналіз і прогнози: У книгах часто наводяться можливі прогнози розвитку наукових галузей або їх вплив на суспільство.

в) Блоги та соціальні медіа. Блоги та соціальні мережі дозволяють науковцям швидко реагувати на нові події в науці і безпосередньо спілкуватися зі своєю аудиторією. Ці формати вимагають особливої лаконічності та адаптації до швидкого споживання контенту.

- Чітка мета: Блог чи пост у соціальних мережах має чітку мету – дати читачам швидкий погляд на важливу наукову новину чи тренд. Це може бути коментар до нових досліджень, реакція на суспільну дискусію чи освітній матеріал.

- Візуальний контент: Важливим елементом у блогах і постах є використання зображень, графіків, відео та іншого візуального контенту, щоб залучити увагу та пояснити складні ідеї [4].

г) Інтерв'ю і популярні наукові передачі. Інтерв'ю з вченими або публічні лекції, які транслюються по телебаченню або в Інтернеті, також є популярними формами наукової публікації. Тут науковець може презентувати свої дослідження у форматі діалогу, відповідаючи на запитання або обговорюючи актуальні наукові проблеми.

Процес написання науково-популярних публікацій. Процес написання науково-популярної публікації потребує кількох етапів, щоб досягти бажаного результату.

а) Пошук ідей та матеріалів. Перше, що потрібно зробити – це визначити тему публікації. Вибір цікавого та актуального питання – це вже половина успіху. Важливо вибирати теми, які є не тільки науково важливими, а й близькими до актуальних суспільних питань чи мають великий потенціал для загального зацікавлення.

б) Написання чернетки. Чернетка – це перша спроба викласти свої думки на папері. Тут не слід турбуватися про деталі, головне – викласти основні ідеї та структуру. Після цього можна приступити до редагування, коли важливо:

- виправити лексичні та стилістичні помилки.

- Зробити текст більш зрозумілим та доступним.
- Перевірити, чи є всі необхідні пояснення для термінів і понять.

в) Редагування та зворотній зв'язок. Процес редагування є надзвичайно важливим у публікаційній діяльності. Автор може звернутися до колег або редакторів, щоб отримати відгук на свою роботу та виконати необхідний процес редагування.

Висновки. У сучасному світі не менш важливим завданням для вчених, ніж, власне, виконання самих наукових досліджень, є поширення серед широких верств населення наукових знань, результатів наукових досліджень і відкриттів, тобто популяризація науки. Особливої актуальності набуває необхідність підвищення усвідомлення суспільством в Україні ролі науки під час війни, зокрема значення наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності для підвищення обороноздатності і безпеки країни, а також важливості наукового супроводу проблем відновлення та розвитку економіки держави у воєнний і післявоєнний періоди.

Популяризація науки є важливим аспектом розвитку суспільства та сучасної наукової комунікації. Вона дозволяє зробити науку доступною для широкої аудиторії, сприяє підвищенню наукової грамотності та критичного мислення серед громадян, а також стимулює інтерес до нових наукових досягнень. Різноманітні форми популяризації, від медіа та інтернет-ресурсів до наукових фестивалів і онлайн-курсів, допомагають створити міцний зв'язок між наукою і суспільством, що в кінцевому результаті приносить користь як для окремих осіб, так і для всього суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Болдирев О., Грушецький Б., Рій Г., Свеженцева І., Шаванова К. Популяризація науки під час криз та війн: виклики та можливості. Alfred P. Sloan Foundation. 2024. 53 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 27.11.2024).
2. Натаров О. О. Популяризація науки в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: роль наукових бібліотек. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/10844/10903>. (дата звернення: 27.11.2024).
3. Сененко А. І. Популяризація досягнень науковців Академії у медіа-просторі. Вісник Національної академії наук України. 2018. Вип. 5. С. 56–59.
4. Нестер А.А., Романішина О. В. Проблемні питання підготовки фахівців цивільної безпеки кризового періоду. Цивільна безпека: Державне управління та кризовий менеджмент (журнал ІДУ НД ЦЗ). №1. 2023. С.79-97.